

Mot.
1989/90
U547–554

Motion till riksdagen

1989/90:U547

av Åsa Domeij m.fl. (mp)

Öppna gränser

Människans frihet

Regeringen arbetar febrilt med en EG-harmonisering, som handlar om att öka kapitalets och varornas frihet. Det handlar om att gynna en utveckling som leder till ökad centralism, maktkoncentration och minskad demokrati. De som försvarar EG-harmoniseringen gör det med argument som betonar det positiva med ökad internationalism och kulturella kontakter över gränserna. Det påstås, att EG-harmoniseringen skulle ge människor mer frihet. Men när regeringen redovisar sitt arbete med EG-harmoniseringen är det påfallande att människornas frihet inte är något, som man bryr sig om. Det är kapitalets och varornas fria flöde som intresserar regeringen.

Jag menar, att det tvärtom är människans frihet över gränserna som är det intressanta och viktiga – friheten att resa, studera, arbeta och bo var man vill.

En öppnare värld främjar på en mängd sätt både den svenska och den internationella samhällsutvecklingen. Vi människor får vidgade perspektiv, större förståelse och mindre benägenhet att kriga med varandra, om vi har möjlighet att åka till, studera och arbeta i andra länder.

Utvidga den nordiska arbetsmarknaden

Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden är ett steg i rätt riktning. Vi bör arbeta för att utvidga den till att gälla allt större delar av mänskligheten.

I debatten om öppnare gränser för människor hävdas det ibland att det skulle finnas risk för massinvandring till Sverige av ekonomiska skäl. Vi kan tyvärr inte öppna gränserna för människor från hela världen som läget är idag. Men tron att en utvidgning av den nordiska arbetsmarknaden till EG- och EFTA-länderna skulle leda till kaos och massinvandring menar vi måste hänföras till överspänd nationalism. Väldigt många människor tror att just deras land är särskilt bra och att alla vill flytta dit. Erfarenheterna från t.ex. EG visar klart på motsatsen – de allra flesta trivs ganska bra där de bor, oberoende av ekonomiska skillnader. Vi kan nog vara rätt lugna för att inte drabbas av en okontrollerad massinvandring. Materiellt sett är det inte speciellt bra i Sverige i jämförelse med många av EG- och EFTA-länderna. Även om svenskarna hade det fantastiskt materiellt t.ex. i förhållande till västtyskar och holländare skulle nog klimatet vara en avhållande faktor.

Utvecklingen i öst går i ett rasande tempo och den här motionen kommer sannolikt att vara pinsamt föråldrad, när den behandlas av riksdagen. När denna motion skrivs verkar det för tidigt att direkt kräva att Sverige ska arbeta för att den gemensamma nordiska arbetsmarknaden ska utvidgas till öststaterna. Läget i Östeuropa är minst sagt oklart, men vi anser ändå att möjligheterna till öppnare gränser för människor t.ex. vad gäller arbetsmarknad ska ses över redan nu. Vi anser att regeringen ska börja med att försöka utvidga den nordiska arbetsmarknaden till de baltiska staterna och Polen som är våra grannländer.

Bättre arbetsförmedling

Den som vill söka arbete i andra länder får så gott som ingen service av landets arbetsförmedlingar. Arbetsförmedlingarna har helt enkelt alldeles för lite eller ingen information överhuvudtaget om lediga platser utanför Sveriges gränser. Inte ens när det gäller arbete i de nordiska länderna finns en fungerande arbetsförmedling. Praktiska upplysningar om regler för arbetsmarknaden i andra länder saknas också. Vi anser, att en internationell arbetsförmedling måste byggas upp. Förmedlingen till de andra nordiska länderna bör prioriteras i det arbetet, eftersom vi redan har en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Visumtvånget

Sverige kräver visum för inresa från många länder. Vi anser att ett giltigt pass måste kunna räcka som inresehandling och att visumtvång därför ska avskaffas. Det här kommer inte bara att innebära fördelar för människor som vill resa till Sverige utan det kan också medföra att fler länder avskaffar visumtvånget för svenskar.

Rätt att turista längre

Enligt utlänningslagen får man i första hand rätt att stanna i Sverige i tre månader, när man kommer som turist. Vi tycker att de som vill stanna längre direkt vid gränsen i passet ska få tillstånd att stanna sex månader.

Arbetstillstånd

Friheten att resa och se sig omkring i världen skulle kunna utvidgas ytterligare om rätt att turista i ett land automatiskt kopplades med en rätt att arbeta. Det här underlättar framförallt för personer som inte har så gott om pengar, t.ex. ungdomar, att komma ut i världen och uppleva andra kulturer. Därför anser vi att den som har rätt att uppehålla sig i Sverige som turist också ska få rätt att lönearbeta. Sverige bör naturligvis arbeta för samma rätt för svenskar som vill besöka och arbeta i andra länder.

En sådan reform skulle också bidra till att legalisera en del av de svartjobb som nu utförs i Sverige av t.ex. polacker. Ge dem som vill komma hit rätt att jobba här några månader som ett alternativ till svartjobb! Naturligvis måste de som vill arbeta i Sverige finna sig i att följa den lagstiftning som vi har på arbetsmarknadsområdet.

Studier i andra länder

Mot. 1989/90
U547

Det talas mycket om vikten av möjligheter till studier i andra länder. Men tyvärr är de förändringar som har kommit mycket små. Numera kan man t.ex. få studiemedel för studier i andra länder utan problem. Det är naturligtvis positivt. Men varför går inte information ut ordentligt till ungdomar om möjligheten till studier i andra länder? Varför försöker inte Sverige i sina kontakter med andra länder sluta avtal om studentutbyte så att alla som vill på högstadiet och gymnasiet får rätt att tillbringa ett av sina studieår i ett annat land? Inte ens inom de nordiska länderna fungerar det här tillfredsställande. Vi efterfrågar en mycket offensivare politik från regeringshåll, när det gäller möjligheter till utlandsstudier. Speciellt när det gäller kontakter med Östeuropa skulle ett ökat studentutbyte vara positivt.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skillnaden mellan kapitalets och människors frihet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvidgning av den gemensamma nordiska marknaden till EG- och EFTA-länderna,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad öppenhet mot öststaterna i enlighet med vad som anförts i motionen,

[att riksdagen hos regeringen begär att arbetsmarknadsstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till bättre arbetsförmedling för dem som vill söka arbete i andra länder,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alla visumtvång till Sverige avskaffas,²⁾

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring i utlänningslagen, så att rätten att uppehålla sig i Sverige som turist utökas till sex månader,²⁾

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring i utlänningslagen, så att rätt att befinna sig i Sverige automatiskt ger rätt till arbetstillstånd,²⁾

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om radikalt förbättrade möjligheter till studier i andra länder.

Stockholm den 23 januari 1990

Mot. 1989/90
U547

Åsa Domeij (mp)

Roy Ottosson (mp)

Kent Lundgren (mp)

Hans Leghammar (mp)

Eva Goës (mp)

Kjell Dahlström (mp)

Krister Skånberg (mp)

¹ 1989/90:A288

² 1989/90:Sf643